

Sygn. akt I USK 112/21

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z odwołania A. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o umorzenie składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 maja 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 stycznia 2020 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 17 stycznia 2019 r., sygn. akt X U (...), którym Sąd ten uwzględnił odwołanie A.P. od decyzji organu rentowego z 6 sierpnia 2018 r.

Decyzją z 6 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. powołując się na art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551) odmówił A.P. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy w łącznej kwocie 32.099,85 zł. W uzasadnieniu podano, iż ubezpieczony do 18 lipca 2018 r. nie uregulował niepodlegających umorzeniu

należności do czego został zobowiązany decyzją o warunkach umorzenia z 9 czerwca 2017 r.

W odwołaniu A.P. zakwestionował decyzję podnosząc, iż należności niepodlegające abolicji uregulował z niewielkim opóźnieniem 6 sierpnia 2018 r. jeszcze przed otrzymaniem zaskarżonej decyzji, co nastąpiło 15 sierpnia 2018 r. Opóźnienie było spowodowane koniecznością zebrania kwoty około 42 tys. zł, co było trudnym zadaniem. Wniósł o uchylenie decyzji i ponowne rozpoznanie sprawy, gdyż umorzenie zaległości składkowych umożliwi mu powrót na rynek pracy.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego podtrzymał treść zaskarżonej decyzji domagając się oddalenia odwołania.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2019 r., sygn. akt X U (...) Sąd Okręgowy w K. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że umorzył odwołującemu A.P. należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od października 2006 r. do sierpnia 2008 r. oraz od stycznia 2009 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie z odsetkami 24.820,86 zł; ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2007 r. do sierpnia 2008 r. oraz od stycznia 2009 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie z odsetkami i kosztami upomnienia 5.294,90 zł; Fundusz Pracy za okres od października 2006 r. do sierpnia 2008 r. oraz od stycznia 2009 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie z odsetkami 1.984,09 zł.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy, zarzucając mu naruszenie art. 1 ust. 11 i 12 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą; art. 1 ust. 13 pkt 1 w zw. z art. 1 ust. 11 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz art. 1 ust. 13 pkt 2 w zw. z art. 1 ust. 11 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że ubezpieczony wpłacił całość należności niepodlegających umorzeniu i w dacie wydawania przez organ rentowy decyzji o odmowie, czyli 6

sierpnia 2018 r. nie posiadał zaległości z tytułu składek. Spłata należności nie podlegających umorzeniu nastąpiła jednak w tej sytuacji po upływie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia, tj. po 18 lipca 2018 r., wobec czego organ rentowy uznał, że nie było podstaw prawnych do umorzenia należności objętych decyzją o warunkach umorzenia.

W tym stanie rzeczy rozstrzygnięcie sporu jest zależne od wykładni przepisu art. 1 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą. Przepis ten bowiem w ust. 11 wyznacza 12 miesięczny termin, w ciągu którego winny zostać uregulowane należności składowe nie podlegające umorzeniu, ustalając moment początkowy tego terminu na datę uprawomocnienia się decyzji o warunkach umorzenia a w ust. 10 określa warunek umorzenia.

Sąd Apelacyjny podzielił zaprezentowane w motywach zaskarżonego orzeczenia Sądu pierwszej instancji w tej kwestii uznając, że wykładnia językowa art. 1 ust. 10 ustawy nie pozostawia wątpliwości co do tego, że warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2.

Sąd Apelacyjny podzielił też pogląd, zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku w sprawie I UK 290/17, że przepis ten jako *lex specialis* powinien być interpretowany w sposób ścisły, uwzględniający przede wszystkim wykładnię semantyczną, mając również na uwadze konsekwencje umorzenia dla wnoszących o nie.

Skoro zatem wspomniany warunek ubezpieczony spełnił, bo w dacie wydania decyzji nie zalegał z żadną płatnością, to zasadnie uznał Sąd pierwszej instancji, że decyzja odmawiająca umorzenia była wadliwa.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną organ rentowy w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że Sąd Apelacyjny dokonał błędnej wykładni przepisów art. 1 ust. 13 pkt 1 w związku z ust. 10 i ust. 11 ustawy o umorzeniu należności z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, poprzez uznanie, że wystarczającą przesłanką do wydania decyzji o umorzeniu należności jest nieposiadanie na dzień wydania tej decyzji, niepodlegających umorzeniu składek, bez względu na to, czy zostały one spłacone w terminie określonym w art. 1 ust. 11 ustawy i wynoszącym 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia.

Natomiast właściwa wykładnia przepisów art. 1 ust. 13 pkt 1 w związku z ust. 10 i ust. 11 ww. ustawy, prowadzi do konkluzji, że warunkiem wydania decyzji o umorzeniu należności jest po pierwsze, nieposiadanie na dzień wydania tej decyzji, niepodlegających umorzeniu składek (ust. 10) i po drugie, spłata tych należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji ustalającej warunki umorzenia (ust. 11).

Ze względu na fakt, że ubezpieczony nie spłacił należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, to organ rentowy nie mógł wydać decyzji o umorzeniu należności, a był zobligowany na podstawie art. 1 ust. 13 pkt 2 ww. ustawy, wydać decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 ww. ustawy, co też 6 sierpnia 2018 r. uczynił.

Konkluzje powyższego wydają się być oczywiste w przedstawionym wyżej stanie faktycznym i prawnym analizowanej sprawy. Nie leży przy tym w interesie publicznym utrzymywanie w obrocie prawnym orzeczeń, które są w sposób oczywisty błędne, co uzasadnia wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wskazanej w przepisie art. 398⁹ § 2 pkt 4 k.p.c.

Ubezpieczony nie składał odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie

kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Strona skarżąca nie wykazała, aby Sąd drugiej instancji dopuścił się rażącego naruszenia prawa, które doprowadziłoby do wydania oczywiście niesłusznego rozstrzygnięcia. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w myśl art. 1 ust. 10 ustawy z 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551) warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia wydania decyzji (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 listopada 2018 r., I UK 290/17, LEX nr 2574444).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.